

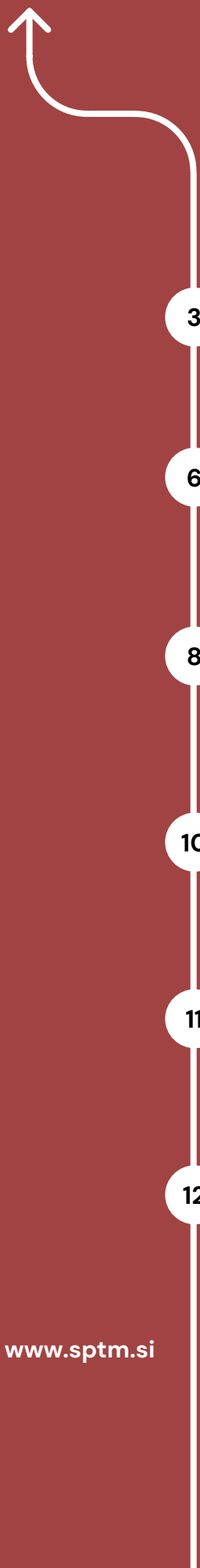
NOVIČNIK¹⁹

SEPTEMBER 2026

/Trajnostna mobilnost v okviru projekta LIFE IP CARE4CLIMATE



Kazalo



/Trajnostna mobilnost v okviru projekta LIFE IP CARE4CLIMATE

- 3** V Mariboru spreminjajo prometne in potovalne navade
- 6** Lent ponovno povezuje mesto z Dravo
- 8** Cafova ulica kot prostor varne souporabe prostora
- 10** MBajk postal del vsakodnevne mobilnosti
- 11** P+R pri E.Leclercu kot preizkus drugačnega potovanja
- 12** Lažji dostop do UKC Maribor z brezplačnim električnim prevozom



Foto: Almira Čatović.

V Mariboru spreminjajo prometne in potovalne navade

V okviru projekta LIFE IP CARE4CLIMATE so v Mariboru pri uvajanju pomembnih prometnih sprememb uporabljali celovit nabor omilitvenih ukrepov.

Ti so poleg prilagoditev prometne ureditve vključevali:

- spremembe javnega potniškega prometa;
- obsežno obveščanje javnosti ter
- spodbujanje hoje, kolesarjenja in uporabe javnega prevoza.

Izkušnje pilotnih projektov so pokazale, da lahko premišljeno načrtovani ukrepi bistveno zmanjšajo vplive prometnih sprememb ter hkrati prispevajo k dolgoročni preobrazbi mesta v varnejši, prijetnejši in trajnostno naraven življenjski prostor.

Večina teh ukrepov ni bila zasnovana le kot začasna podpora med izvajanjem pilotnih projektov, temveč kot izhodišče za trajne izboljšave mestnega prometnega sistema. Mnogi ukrepi, preizkušeni v okviru projekta LIFE IP CARE4CLIMATE, so se ohranili, nadgradili ali razširili tudi po zaključku pilotnih projektov. Zato poleg primerjav stanja pred in po izvedbi posameznih ureditev prikazujemo tudi njihov nadaljnji razvoj skozi čas.

Preverite, kako so pilotni projekti postopoma prerasli v trajne spremembe, ki danes oblikujejo mobilnost v Mariboru.



Kam je izginil promet?



Glavni trg med prenovo. Foto: Kaja Pogačar.



Prenovljen Glavni trg. Foto: Almira Čatovič.

Prenova Glavnega trga in dela Koroške ceste je v zadnjih letih pomembno preoblikovala podobo mariborskega mestnega središča. Prostor, ki je bil nekoč namenjen predvsem prometu motornih vozil, je danes namenjen pešcem, kolesarjem, gostinskim vrtovom ter številnim kulturnim in družabnim dogodkom.

Ob tem se pogosto pojavlja vprašanje: kam je izginil promet, ki je pred prenovo vsakodnevno tekkel skozi center mesta?

Pred zaprtjem Koroške ceste za tranzitni promet je po tej cestni povezavi na delovni dan vozilo približno med 15.000 in 16.000 vozil. Prav zato je prenova predstavljala pomemben preizkus za celotno prometno omrežje Maribora. Mnogi so pričakovali večje prometne obremenitve na drugih mestnih povezavah in izrazite zastoje, vendar so meritve pokazale presenetljive rezultate.

Analiza prometnih tokov po uvedbi novih prometnih režimov je pokazala, da se je promet prerazporedil po okoliških cestah in drugih mostovih čez Dravo, in to brez večjih negativnih posledic za delovanje prometnega sistema.



Uporabniki se prilagodijo, del prometa izgine



Koroška cesta pred prenovo. Foto: Kaja Pogačar.



Prenovljena Koroška cesta. Foto: Almira Čatović.

Rezultati spremljanja prometa potrjujejo ugotovitve številnih mednarodnih raziskav, da se promet ob zaprtju pomembne cestne povezave ne preseli v celoti na eno samo alternativno traso, pač pa se vozniki na spremembe **odzovejo na različne načine**:



del uporabnikov **izbere druge poti**;



nekateri **prilagodijo čas** svojih potovanj;

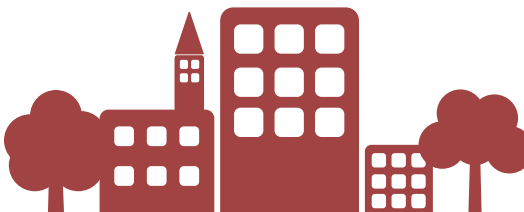


tretji se odločijo za uporabo **javnega prevoza, kolesa ali hoje**;



v določenih primerih pa posamezniki tudi **opustijo nujna potovanja**.

Posledično se skupno število voženj zmanjša, s tem pa se zmanjšajo tudi prometne obremenitve v mestu. Strokovnjaki ta pojav imenujejo **evaporacija prometa**. Po spremembi prometnih razmer del prometa preprosto izgine. Namesto da bi se vsa vozila preusmerila na druge ceste, se **ljudje prilagodijo novim okoliščinam in spremenijo svoje potovalne navade**.



Vpliv na javni potniški promet

Zaprtje Koroške ceste je vplivalo tudi na javni potniški promet. Območje je uporabljala skoraj tretjina vseh uporabnikov mariborskega avtobusnega omrežja, zato je bila potrebna prilagoditev obstoječih linij javnega prometa.

- Pet avtobusnih prog je bilo preusmerjenih na Mladinsko oziroma Maistrovo ulico in
- urejeni sta bili dve novi avtobusni postajališči.

S temi ukrepi je mesto zagotovilo dostopnost in nemoteno delovanje javnega prevoza tudi v času uvajanja pomembnih sprememb prometne ureditve.



Javni potniški promet na Koroški cesti po prenovi.
Foto: Almira Čatovič.

Ugotovitve in pomen za trajnostno mobilnost v mestih



Primer prenove Glavnega trga in Koroške ceste kaže, da lahko mesta z dobro načrtovanimi prometnimi ukrepi uspešno preoblikujejo javni prostor brez večjih negativnih vplivov na prometni sistem. Prebivalci in obiskovalci se na spremembe prilagajajo ter postopoma spreminjajo svoje potovalne navade.

Maribor je s prenovo pridobil kakovostnejši javni prostor, bolj prijazen pešcem in kolesarjem, obenem pa je projekt pokazal, da je prehod v trajnostno mobilnost mogoč tudi v mestih, kjer je bila uporaba osebnega avtomobila dolgo prevladujoč način prevoza.

Lent ponovno povezuje mesto z Dravo

Prenovljeni Lent je danes eden najpomembnejših javnih prostorov v Mariboru. Več kot kilometer dolgo dravsko nabrežje, ki je bilo dolga leta močno obremenjeno s prometom, je dobilo novo podobo, v kateri so v ospredju ljudje, kakovost bivanja in povezanost mesta z reko.



Projekt predstavlja enega ključnih korakov pri preobrazbi mariborskega mestnega jedra v sodoben in trajnostno naravnan urbani prostor.



Lent. Foto: Almira Čatović.

Prenova je obsegala:

- več kot kilometer dolgo območje ob Dravi;
- približno 24.000 kvadratnih metrov javnih površin;
- peš površine, kolesarske povezave, dostope do reke, zasaditve, urbano opremo ter ureditev prostorov za druženje, rekreacijo in izvedbo različnih prireditev.

Od prometnega koridorja do javnega prostora

Ena od najpomembnejših koristi za prebivalce in obiskovalce je nova prometna ureditev. Na osrednjem delu Lenta cesta ni popolnoma zaprta za promet, pač pa tu velja območje umirjenega prometa z omejenim dostopom.

Tranzitni promet ni več dovoljen, dostop pa ostaja omogočen stanovalcem, dostavnim službam, intervencijskim vozilom ter drugim upravičenim uporabnikom. **Takšna ureditev omogoča bolj uravnoteženo rabo prostora in zmanjšuje prevlado avtomobilskega prometa v zgodovinskem mestnem jedru.**

Več prostora za hojo in kolesarjenje

Omejevanje tranzitnega prometa prinaša tudi druge pozitivne učinke:

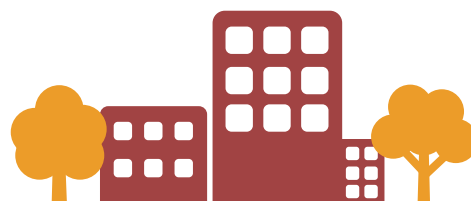
- zmanjšanje hrupa;
- boljšo prometno varnost in
- manj konfliktov med pešci, kolesarji in vozniki motornih vozil.

S tem se ustvarjajo pogoji za **razvoj aktivne mobilnosti**, saj prenovljeno nabrežje spodbuja hojo in kolesarjenje kot načina vsakodnevnega premagovanja poti. Hkrati novi prostori omogočajo **kakovostnejše preživljanje prostega časa** in bogatijo družabno življenje ob reki.

Lent je postal prostor srečevanja in dogodkov

Urejene površine pa poleg tega omogočajo izvedbo **kulturnih, športnih in turističnih dogodkov** ter ustvarjajo privlačno okolje za druženje.

S prenovalo je Lent pridobil novo funkcijo mestnega prostora, ki prebivalcem in obiskovalcem omogoča neposrednejši stik z reko in bolj prijetno doživljanje mestnega središča.





Lent pred prenovno. Foto: Kaja Pogačar.



Prenovljeni Lent. Foto: Almira Čatović.

Maribor spreminja prometne in potovalne navade



Povezovanje mesta z reko je tudi pomemben urbanistični cilj številnih evropskih mest. Maribor je s prenovno pridobil kakovosten prostor, ki **poudarja identiteto mesta ob Dravi in krepi njegov razvojni potencial.**

Pri tem ima pomembno vlogo **ozaveščanje prebivalcev o prednostih trajnostne mobilnosti ter ustvarjanje kakovostne infrastrukture, ki omogoča varno in udobno hojo, kolesarjenje ter uporabo javnega prevoza.**

Cafova ulica kot prostor varne souporabe prostora

Cafova ulica v središču Maribora je s prenovno dobila novo vlogo v mestnem prostoru. Namesto klasične prometne ureditve z jasno ločenimi površinami za vozila in pešce je bila preoblikovana v skupni prometni prostor, kjer si površino enakovredno delijo pešci, kolesarji in motorna vozila.

Takšna ureditev daje prednost varnosti, medsebojnemu spoštovanju in kakovostnejši uporabi javnega prostora.





Cafova ulica pred prenovo. Foto: Beno Mesarec.



Prenovljena Cafova ulica. Foto: Almira Čatović.

Kaj vse je bilo prenovljeno?

Prenova Cafove ulice ni obsegala zgolj sprememb prometne ureditve, temveč celovit javni prostor. Urejene so bile:

- nove tlakovane površine
- zasaditve in
- urbana oprema, ki izboljšuje videz in funkcionalnost ulice.

Prednosti prenove Cafove ulice

Nova ureditev:

- prispeva k **boljši kakovosti bivanja** v mestnem središču ter spodbuja uporabo javnega prostora tudi za lokalne dejavnosti in srečevanja prebivalcev;
- zmanjšuje občutek prevlade motornih vozil in spodbuja počasnejšo vožnjo, kar **povečuje varnost pešcev in kolesarjev**;
- **zmanjšuje število parkirnih mest**, s čimer se sprošča prostor za kakovostnejše javne prostore, ki omogočajo hojo, posedanje in družabne aktivnosti;
- poudarja pomen javnega prostora za ljudi in **zmanjšuje odvisnost od osebnega avtomobila**.

Nadzorovan dostop za upravičene uporabnike

Čeprav je promet na Cafovi ulici umirjen, ulica ostaja dostopna za stanovalce, dostavo in druge upravičene uporabnike. Za nadzor dostopa so bili nameščeni potopni stebrički, ki omogočajo učinkovito upravljanje prometa in hkrati preprečujejo nepooblaščen tranzit.

Takšna rešitev zagotavlja ravnovesje med dostopnostjo in kakovostjo javnega prostora ter omogoča, da ulica še naprej opravlja svoje funkcije za prebivalce in dejavnosti v okolici.



MBajk postal del vsakodnevne mobilnosti



Sistem souporabe koles MBajk je v nekaj letih postal pomemben del trajnostne mobilnosti v Mariboru. Od začetka delovanja maja 2022 se je razvil v eno ključnih oblik vsakodnevnega gibanja po mestu, prebivalcem in obiskovalcem pa omogoča hitro, enostavno in cenovno dostopno alternativo vožnji z avtomobilom.

Širitev sistema spremljajo izboljšave kolesarske infrastrukture, ki prispevajo k boljši dostopnosti in spodbujajo uporabo kolesa pri vsakodnevni opravi ter na poteh v službo, šolo ali druge dele mesta. Postaje so umeščene ob pomembna prometna vozlišča, izobraževalne ustanove, poslovna območja in stanovanjske soseske.

Od 21 postaj do mreže po vsem mestu



MBajk postaja. Foto: Almira Čatović.

Maj 2022

21 postaj in 210 koles

Danes

42 postaj in 420 koles

Zaradi velikega zanimanja se je mreža v zadnjih nekaj letih kar podvojila.



Nova postaja MBajk na Lentu

V okviru projekta LIFE IP CARE4CLIMATE je bila pri Sodnem stolpu na Lentu postavljena nova postaja MBajk, s čimer se je izboljšala dostopnost območja. Na tem delu Lenta je motorni promet omejen, poudarek pa je na trajnostnih oblikah mobilnosti.

Nova postaja uporabnikom omogoča **enostaven dostop do mestnega središča** in nabrežja Drave ter ponuja kolo kot **privlačno alternativo uporabi osebnega avtomobila**.



Odprtje nove MBajk postaje na Lentu. Foto: Almira Čatović.



Kolesarjenje kot vsakodnevna izbira

Ena največjih prednosti sistema MBajk je njegova **uporabnost za krajše mestne poti**. Ker je **prvih 60 minut posamezne izposoje brezplačnih**, je sistem posebej primeren za vsakodnevna opravila, kot so prihod na delo, obisk šole ali fakultete, vožnja do trgovine ali dostop do postajališč javnega potniškega prometa.

Ambiciozni načrti za prihodnost



MBajk postaja pri Sodnem stolpu.
Foto: Almira Čatovič.

Predvidena je vzpostavitev najmanj **desetih novih postaj**, nadaljnje **izboljševanje kolesarskih povezav** ter **ureditev varovanih kolesarnic in polnilnih mest za električna kolesa** v prihodnjih letih.

S tem bo sistem še dostopnejši in uporabnejši za širši krog uporabnikov ter bo pomembno prispeval k nadaljnjemu razvoju trajnostne mobilnosti v Mariboru.

P+R pri E.Leclercu kot preizkus drugačnega potovanja

V okviru Evropskega tedna mobilnosti leta 2022 je Maribor pri trgovskem centru E.Leclerc pilotno preizkusil sistem »Parkiraj in se pelji (P+R)«. Vozniki so lahko avtomobile pustili na parkirišču ob južni mestni vpadnici in pot do središča mesta nadaljevali z avtobusom.

Čeprav lokacija pri E.Leclercu še ni trajno urejena kot polno delujoče parkirišče P+R, je pilotni projekt pokazal, da lahko takšen način potovanja predstavlja učinkovito alternativo vožnji z avtomobilom vse do mestnega središča. Za uspešno uporabo sistema so bili ključni:



- pogosti in zanesljivi avtobusni prevozi,
- jasno označena parkirna mesta,
- varni prestopi ter
- enostavna skupna ponudba parkiranja in javnega prevoza.

Korak k trajnostni mobilnosti

Sistem P+R omogoča zmanjševanje prometnih obremenitev v mestnem jedru, saj del voznikov pot do središča mesta nadaljuje z javnim prevozom. Takšne rešitve prispevajo k manjši uporabi osebnih avtomobilov, zmanjševanju izpustov ter boljši kakovosti urbanega prostora.



P+R. Foto: Beno Mesarec.

Kaj je in še bo sledilo?

- Znanja in izkušnje, pridobljene pri pilotnem projektu, so bile uporabljene pri načrtovanju in vzpostavljanju parkirišč P+R Magdalena in P+R Pod Koroškim mostom ter pri pripravi novih parkirišč ob mestnih vpadnicah.
- V prihodnje bodo ta parkirišča povezana tudi s sistemom MBajk in drugimi oblikami trajnostnih rešitev, kar bo omogočilo enostavno kombiniranje različnih načinov mobilnosti.

Lažji dostop do UKC Maribor z brezplačnim električnim prevozom



Območje Univerzitetnega kliničnega centra Maribor predstavlja enega največjih generatorjev prometa v mestu. Na razmeroma majhnem prostoru se vsak dan srečujejo pacienti, obiskovalci, zaposleni, pešci, kolesarji, avtobusi ter dostavna in intervencijska vozila, zato je zagotavljanje varnega in učinkovitega dostopa ključnega pomena.



Pomembno izboljšavo predstavlja brezplačni električni prevoz Maister Doktor, ki povezuje območje UKC Maribor z bližnjimi avtobusnimi postajališči. Storitev uporabnikom olajša premikanje po bolnišničnem kompleksu, zlasti starejšim, gibalno oviranim in drugim obiskovalcem.



Električni prevoz Maister Doktor.
Foto: Beno Mesarec.



Nov semaforiziran prehod pri Europarku.
Foto: Beno Mesarec.

Nova varna povezava za pešce in kolesarje

Decembra 2025 je na Titovi cesti pri Europarku začel delovati nov semaforiziran prehod za pešce in kolesarje. Ureditev je vzpostavila neposredno povezavo med nakupovalnim središčem Europark, avtobusnimi postajališči in območjem UKC Maribor.

Ob tem je bila asfaltirana tudi povezovalna pot, odstranjen pa je bil del ograje bolnišničnega kompleksa.

Nova ureditev skrajšuje poti uporabnikom ter zmanjšuje potrebo po nevarnem prečkanju prometno obremenjene štiripasovne ceste zunaj urejenih prehodov.



Vse izboljšave v Mariboru so del širših prizadevanj mesta za razvoj trajnostne in varne mobilnosti. Z boljšimi povezavami za pešce, kolesarje in uporabnike javnega prevoza Maribor postopoma ustvarja dostopnejše in uporabnikom prijaznejše urbano okolje.

